

dr hab. Anna Galikowska-Gajewska, prof. AM
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina: rytmika i taniec
Akademia Muzyczna
im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Wydział Dyrygentury Chóralnej, Muzyki Kościelnej,
Edukacji Artystycznej, Rytmiki i Jazzu
Katedra Rytmiki i Improwizacji Fortepianowej

Recenzja w przewodzie doktorskim Pani mgr Moniki Myśliwiec, w dziedzinie sztuki muzyczne, w dyscyplinie artystycznej: *rytmika i taniec*, wszczętym przez Radę Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie

Podstawowe dane o kandydatce

Pani mgr Monika Myśliwiec z domu Pawlik urodziła się [redacted] Jest absolwentką L' Academie Internationale de la Danse w Paryżu (w 1994 r. uzyskała Państwowy Dyplom Pedagoga Tańca Klasycznego i Współczesnego - wydany przez Ministerstwo Kultury Francji). W 1998 r. ukończyła z wynikiem bardzo dobrym Studium Menedżerów Kultury w Poznaniu. W latach 2015 uzyskała dyplom licencjata z wyróżnieniem na kierunku Organizacja Produkcji Filmowej i Telewizyjnej na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej w Krakowskiej Akademii im. A. Frycza Modrzewskiego. Dyplom magistra (z wyróżnieniem) otrzymała w 2017 roku na Wydziale Prawa, Administracji i Stosunków Międzynarodowych w/w uczelni, na specjalności Produkcja medialna, na kierunku Dziennikarstwo i komunikacja społeczna.

Pani mgr Monika Myśliwiec od 2014 roku jest członkiem Zarządu Sekcji Tańca i Baletu ZASP. Aktywnie działa na rzecz środowiska polskich tancerzy, choreografów i pedagogów tańca. W blisko 30-letniej pracy zawodowej przeszła wszystkie szczeble artystycznej kariery: tancerka, koryfejka baletu, solistka oraz zastępca kierownika baletu Opery i Operetki w Krakowie. Na deskach Opery Krakowskiej zatańczyła główne partie we wszystkich baletach z repertuaru teatru: Klarę w „Dziadku do orzechów” (chor. J. Drozdowski, 1999), Dziewczynę w spektaklu autorstwa H. Chojnackiej „Pan Twardowski, czyli powtórka z życia” (2000), główną rolę w „Światach równoległych” (chor. własna, 2002) oraz rolę Butterfly w tanecznej inscenizacji opery „Madama Butterfly” autorstwa J. Niesobskiej (2003).

W 2000 roku rozpoczęła się jej artystyczna przygoda z choreografią. I na tym polu mgr Monika Myśliwiec wykazała się dużym doświadczeniem, o czym świadczy kilkadziesiąt zrealizowanych choreografii oraz ruch sceniczny do spektakli, widowisk, konkursów baletowych i projektów filmowych. Do tych ostatnich zaliczyć należy: ruch sceniczny do opery „Mefistofeles” (Opera Krakowska - wrzesień 2014, prapremiera norweska w Trondheim - maj 2015), choreografię spektaklu „Baron cygański” w Teatrze Wielkim w Łodzi (marzec 2015),

choreografię koncertu „Wiedeń tańczy” w NFM we Wrocławiu pod batutą Koena Kesselsa (styczeń 2016), choreografię i ruch sceniczny opery „Moc przeznaczenia” w Operze Śląskiej w Bytomiu pod batutą Jakuba Kontza w reżyserii Tomasza Koniny (marzec 2017), choreografię „urban e-motions” dla Baletu Opery Śląskiej (kwiecień 2018) z muzyką Dawida Sulej Rudnickiego i projekcjami Dariusza Pawelca oraz choreografię do projektu filmowo-muzycznego - tanecznego „Ballerina” we współpracy z reżyserem Jarosławem Migoniem, do muzyki Marcina Gałazyna (grudzień 2018).

Szczególne miejsce w pracy zawodowej mgr Moniki Myśliwiec zajmuje działalność dydaktyczna i organizacyjna. W 2000 roku założyła ona Krakowską Akademię Tańca, którą kieruje do dzisiaj - jako dyrektor naczelny i artystyczny. Równoległe pełni funkcję dyrektora Niepublicznej Krakowskiej Szkoły Sztuki Tańca L'Art de la Danse. Od 2002 r. kieruje też Baletem Krakowskiej Akademii Tańca - nazwanym obecnie Krakowskim Baletem L'Art de la Danse.

Od 2010 r. mgr Monika Myśliwiec jest organizatorką i kierownikiem artystycznym konkursu Dance World Cup Kraków - ogólnopolskich eliminacji do światowych finałów konkursu dla uczniów niepublicznych szkół baletowych i zespołów tanecznych, których odbyło się już 9 edycji. Tancerze przygotowywani pod jej kierunkiem zdobywają czołowe miejsca na międzynarodowych konkursach baletowych (między innymi: dwie pierwsze nagrody na konkursie „Music World” w Fivizzano- Włochy 2003, Grand Prix finałów Dance World Cup 2013, polski finał konkursu Eurowizji dla tancerzy 2014).

Za wybitne osiągnięcia artystyczne z okazji 20-lecia pracy artystycznej w 2014 roku uhonorowana została nagrodą ZASP, a w 2017 roku odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wysokie kwalifikacje mgr Moniki Myśliwiec jako tancerki, choreografa, pedagoga i organizatora życia kulturalnego, potwierdzają również dołączone do dokumentacji rekomendacje.

Pani mgr Monika Myśliwiec w opinii recenzenta jest wszechstronnie uzdolnioną osobą, która nie tylko realizuje swoje artystyczne pasje, ale na polu działalności dydaktycznej, kształci nowe pokolenia tancerzy.

Ocena pracy doktorskiej

Zgodnie z wymogami art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. oraz par. 5 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 r. mgr Monika Myśliwiec przedstawiła pracę doktorską w formie dzieła artystycznego zapisanego elektronicznie na 3 płytach DVD. Są to nagrania: operetki *Baron cygański* - Johanna Straussa oraz opery *Moc przeznaczenia* – Giuseppe Verdiego, w reżyserii Tomasza Koniny, do których powstały autorskie choreografie i ruch sceniczny.

Drugą część pracy doktorskiej stanowi praca pisemna (opis dzieła artystycznego) na temat *Choreografia i ruch sceniczny jako element spektaklu operowego i operetkowego. Na podstawie własnych realizacji choreograficznych w spektaklach „Baron cygański” i „Moc przeznaczenia” w reżyserii Tomasza Koniny.*

Dzieło artystyczne

Autorskie kreacje artystyczne doktorantki obejmujące opracowanie choreografii i ruchu scenicznego do dwóch form wokalnie – instrumentalnych: opery i operetki, charakteryzują się: jednością warstwy ruchowej z muzyką, ciekawymi rozwiązaniami przestrzenno-ruchowymi, interesującymi projekcjami w zakresie plastyki ruchu poszczególnych wykonawców, jak i scen zbiorowych, integralnością warstwy ruchowej z ogólną koncepcją reżyserską.

Baron cygański - Johanna Straussa – Teatr Wielki w Łodzi, premiera 25 marca 2015 roku, czas trwania – dwie i pół godziny. Tę 3-aktową operetkę reżyser umiejscowił w latach dwudziestych–trzydziestych XX wieku, każdy akt rozgrywał się w innej rzeczywistości scenicznej, podkreślonej kostiumami i widowiskową scenografią z epoki. Ruch sceniczny, jak i choreografia, doskonale wpisały się w ogólną koncepcję Tomasza Koniny, nie zakłócając odbiorcom kontemplowania muzyki oraz treści. Naturalne, nieprzerysowane gesty i ruchu wykonawców – solistów i chóru tworzą spójny obraz kreowanej rzeczywistości, nadając mu jeszcze większego realizmu. Z kolei tancerze w swoich prezentacjach scenicznych dodawali swoistego blasku toczącej się akcji dzieła. I chociaż, jak pisze sama doktorantka - „(...) część wykonawców była początkowo rozczarowana brakiem wieloobsadowych tańców cygańskich”¹, to zrozumienie ogólnej koncepcji przedstawienia i nadanie działaniom choreografa roli służebnej, w żaden sposób nie wpłynęło na obniżenie jakości scenicznych prezentacji. W opinii recenzenta na podkreślenie zasługują:

- w akcie pierwszym – „taniec świnek” – dowcipny, ciekawie rozplanowany w przestrzeni, wykonywany żywiołowo na pointach,
- w akcie trzecim – sceny taneczne rozgrywane się w kabarecie: np. żywe tableau – cały chór na scenie, pokazy kabaretowe solistów z klaunami, dynamiczny taniec cygański baletu, choreografia tancerek kabaretowych (nawiązująca do najśłynniejszych scen z filmowych kabaretów) i efektowny marsz kostiumowy w wykonaniu tancerzy, który „(...) miał wprowadzić nieoczekiwaną zmianę atmosfery i zburzyć dotychczasowe bezpieczne emocje”². Zaskakujący epilog – odbywający się w rytmie jakże popularnego walca *Nad pięknym modrym Dunajem* – Johanna Straussa, w koncepcji choreografa odczytać można jako swoiste *danse macabre* z udziałem bohaterów przedstawienia. Taniec, ruch i choreografia ostatecznie spięły klamrą całość analizowanego dzieła, stając się wyrazistym nośnikiem emocji i wyrazicielem idei scenicznego finału.

Moc przeznaczenia – Giuseppe Verdiego, Opera Śląska w Bytomiu, premiera 18 marca 2017 roku, czas trwania – blisko trzy godziny. Opera w 5 aktach - z wielowątkowym librettem, stała się dla reżysera pretekstem do ukazania psychologicznej prawdy o relacjach międzyludzkich i świecie. Muzyka – ze swoją potężną siłą emocjonalnego oddziaływania, wyrażona instrumentalnym wykonaniem orkiestry, wokalne prezentacje solistów i chóru oraz kreacje artystyczne zespołu tancerzy, złożyły się w jedną spójną całość. Zaproponowane przez mgr Monikę Myśliwiec rozwiązania w zakresie ruchu scenicznego oraz choreografii tańca doskonale wpisują się w wizję reżysera i jego sceniczny dyskurs – uświadomienia nam uniwersalnych praw rządzących światem. Podlegające tu ocenie autorskie propozycje cechuje:

---

¹ Dysertacja doktorska s. 30.

² Ibidem, s. 32.

niezwykle wycucie i smak artystyczny, dbałość o zgodność ruchu z muzyką, ekspresja i wyrazistość ruchowych wypowiedzi, plastyczność proponowanego ruchu – zwłaszcza dużych scen zespołowych, interesujące rozwiązania choreograficzne itd. Szczególną uwagę recenzenta przykuły trzy propozycje choreograficzne:

1. *Uwertura* – ponad siedmiominutowy utwór instrumentalny, o potężnym wolumenie brzmienia, niosący ze sobą ogromny ładunek emocjonalny, nawiązujący do kolejnych scen opery, zyskał swoją wizualizację w ruchu tancerki na scenie. Wielka obsada wykonania instrumentalnego – „kontra” – solistka, nie budzi tu żadnego rozdzwieku. Tę niezwykle emocjonującą, żywiołową historię, wyraziła solistka całą sobą. Koncepcja choreograficzna wyrasta i podąża za wielowątkowością muzycznej uwertury. Mgr Monika Myśliwiec zaplanowała ją w konwencji tańca współczesnego, z dbałością o wyrazowe i techniczne aspekty scenicznej wypowiedzi.
2. Scena w kaplicy (koniec drugiego aktu, klasztor Franciszkanów)
W tej przestrzeni – zaproponowany ruch sceniczny w wykonaniu zespołu chóru (statyczny ale przy tym bardzo wymowny), stanowi tło dla niezwykle emocjonalnej sceny, rozgrywanej się z udziałem Leonory i Ojca Gwardiana. Scenografia (krzyż na posadzce), kostiumy i wymowne oświetlenie (zwłaszcza wyznaczony centralnie słup białego światła), budują przejmujący nastrój.
3. *Scena taranteli* w wykonaniu chóru i baletu (akt drugi).
Przemyślana koncepcja choreograficzna zaproponowana przez doktorantkę – prowadząca poniekąd do zbiorowej orgii, ukazana zostaje z delikatnym odcieniem erotycznym, pozbawionym jakiegokolwiek wulgarności i dosadności. Wykonawcy na scenie w naturalny dla siebie sposób, z wielką wrażliwością względem siebie, realizują wizję choreografa.

Efekt finalny omówionej powyżej pracy artystycznej, świadczy o profesjonalizmie doktorantki. Niezależnie od roli, jaką spełnia choreografia i ruch sceniczny w operze i operetce (różnią się nieznacznie od siebie), zaproponowane przez mgr Monikę Myśliwiec rozwiązania nie zaburzają głównej materii obu przedstawień scenicznych. Raz dyskretnie, innym razem bardzo wyraziście, zawsze ze smakiem artystycznym, autorka pracy przedstawia interesujące, momentami zaskakujące - bardzo plastyczne w odbiorze propozycje przestrzenno-ruchowe, które wzbogacają ogólny wydźwięk analizowanych spektakli. Zaproponowany przez mgr Monikę Myśliwiec ruch sceniczny poszczególnych solistów, chóru i zespołu baletowego w analizowanych dziełach, pełni również inną ważną rolę – czyni wykonawców bardziej wyrazistymi i rozpoznawalnymi w ich scenicznych prezentacjach, urozmaica akcję widowisk oraz buduje bardziej spójny obraz na scenie.

Przedstawione powyżej autorskie rozwiązania są wyrazem bogatych doświadczeń doktorantki w zakresie tworzenia ruchu scenicznego, choreografii tanecznych, współpracy z reżyserem, wykonawcami na scenie, świadczą również o jej wiedzy na temat opery i operetki, wzajemnych relacjach pomiędzy wszystkimi współczynnikami kształtującymi te wokarno-instrumentalne formy muzyczne.

Rozprawa teoretyczna

zatytułowana *Choreografia i ruch sceniczny jako element spektaklu operowego i operetkowego. Na podstawie własnych realizacji choreograficznych w spektaklach „Baron cygański” i „Moc przeznaczenia” w reżyserii Tomasza Koniny*, ściśle łączy się z nagraniem DVD i stanowi jego opis. Mgr Monika Myśliwiec podjęła próbę

usystematyzowania pojęć związanych z tańcem i choreografią, ale przede wszystkim opisała proces powstawania koncepcji choreograficznych i ich realizacji omówionych powyżej dzieł wokallyno-instrumentalnych. Wieloletnie i wszechstronne doświadczenia sceniczne doktorantki (najpierw jako solistki, potem choreografa) zdecydowały zapewne o wniknięciu w istotę materii opery i operetki oraz relacji zachodzących pomiędzy wszystkimi wykonawcami na scenie.

Praca składa się z trzech rozdziałów, zawiera 79 stron, w tym 69 stron zasadniczego tekstu (w opinii recenzenta to skromna dysertacja). Całość dopełnia wstęp, summary, zakończenie, bibliografia, aneksy (alfabetyczny indeks spektakli wspomnianych w pracy oraz zdjęcia).

We wstępie autorka określiła cel swojej pracy, który realizuje w kolejnych rozdziałach. Pierwszy rozdział to bardzo krótkie kompendium wiedzy o podstawowych zagadnieniach z dziedziny tańca, ujętych w krótkim zarysie historycznym. Część druga odnosi się do zagadnienia choreografii i ruchu scenicznego, przedstawionych i omówionych tu jako: nośnik emocji, forma kreacji scenicznego bohatera i wyraz koncepcji dramaturgicznej reżysera dwóch spektakli: operetki - *Baron cygański* - Johanna Straussa oraz opery - *Moc przeznaczenia* - Giuseppe Verdiego, w reżyserii Tomasza Koniny. Rozdział trzeci dotyczy procesu tworzenia w/w dzieł muzycznych w autorskim ujęciu mgr Moniki Myśliwiec. Doktorantka dokonała tu analizy w kontekście współpracy z reżyserem, z tancerzami, z chórem, z solistami śpiewakami, wskazując na własne rozwiązania.

W opinii recenzenta to właśnie 2 i 3 rozdział pracy uznać należy za najbardziej wartościowy i dojrzały, będący pewnego rodzaju sposobem archiwizacji procesu powstawania, kształtowania się autorskich idei i pomysłów, zrealizowanych w konkretnym kształcie i zaprezentowanych na scenie.

Ciekawym dopełnieniem tekstu pracy są zamieszczone w aneksie wyraziste, dynamiczne i emocjonalne zdjęcia z premier obu przedstawień.

Omówiona powyżej praca doktorska nie jest wolna od niedoskonałości: uchybień technicznych (jednoliterowe spójniki i przyimki na końcu wiersza, pomieszania numeracji rzymskiej i arabskiej, braku liter w wyrazach) oraz ubogiej literatury przedmiotu.

Recenzent wyraża głęboką nadzieję, że autorka w przyszłości zastosuje się do powszechnie przyjętego dyskursu pisania tekstów naukowych.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pani mgr Moniki Myśliwiec jest świadectwem świadomego zaangażowania w kształt kultury muzycznej, tanecznej i choreograficznej oraz poważnym wkładem w dalszy jej rozwój. Stwierdzam, że doktorantka w swej pracy zaprezentowała wiedzę i zawodową kompetencję oraz wykazała się umiejętnością prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej z dużym zespołem wykonawców. Stwierdzam, że praca doktorska mgr Moniki Myśliwiec stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – *rytmika i taniec*.

Przedstawiona praca doktorska spełnia wymogi art. 13 ust. 1 z dnia 14.03.2003 roku (Dz. U. nr 65 poz. 565) oraz uzasadnia dopuszczenie do dalszego etapu postępowania w ramach przewodu doktorskiego. Wnoszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

Anne Galikowska - Gajewska